

ACTIVITEITENRAPPORT VOORGESTELD TIJDENS DE ALGEMENE VERGADERING
RAPPORT D'ACTIVITÉS PRÉSENTÉ LORS DE L'ASSEMBLÉE GÉNÉRALE

2016-2017

30-05-2017

ONZE VERTEGENWOORDIGERS-NOS REPRÉSENTANTS

Kabinet van de Vice-Eerste Minister en Minister van Economische zaken- Cabinet du Vice-Premier Ministre, Ministre des affaires économiques

- Mark Leysen
- Jean-Jacques Surny

FSMA

- Mark Leysen
- Jean-Jacques Surny

PORTIMA

Raad van Bestuur-Conseil d'Administration

- Marc Kegelaers
- Jean-Jacques Surny (plaatsvervanger-suppléant)

Gemengde productiviteitscommissie-Commission mixte de productivité (Assuralia)

- Jean-Jacques Surny
- Jan D'Hondt (plaatsvervanger-suppléant)

Federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg-Service public fédéral Emploi, Travail et Concertation Sociale

Paritair comité voor de makelarij en verzekeringsagentschappen (commissie 307)-Commission paritaire pour les entreprises de courtage et agences d'assurances

- André Van Varenberg: woordvoerder-porte-parole
- Cindy Peeters
- Annick Janssen
- Jean-Jacques Surny

Raad van Bestuur van het Paritair Fonds voor Bestaanszekerheid (CEPOM)-Conseil d'Administration du Fonds d'existence paritaire

- André Van Varenberg
- Jean-Jacques Surny (plaatsvervanger-suppléant)

VZW Ombudsdienst verzekeringen-ASBL Service Ombudsman Assurances

- Jean-Jacques Surny

BIPAR

- André Van Varenberg
- Jean-Jacques Surny

Commissie voor Verzekeringen-Commission des Assurances

- Jean-Jacques Surny (plaatsvervanger -suppléant)

Sectoraal overleg: bemiddelaarsfederaties/Assuralia-Concertations sectorielles : fédérations d'intermédiaires

- Level I: Mark Leysen, Jean-Jacques Surny
- Level II: Jean-Jacques Surny

Overlegcomité tussen de bemiddelaarsfederaties-Comité de concertation interfédérations d'intermédiaires:Jean-Jacques Surny

Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO-Conseil Supérieur des Indépendants et des PME

- Jean-Jacques Surny
- Stanley Berenboom

Accreditatiecommissie-Commission d'accréditation

- Jean-Jacques Surny

INHOUDSTAFEL-TABLE DES MATIÈRES

Voorwoord-Avant-Propos	pg4
Raad van Bestuur-Conseil d'Administration-Bureau	pg6
Wie zijn wij? Qui Sommes-Nous?	pg7
Key Figures BVVM-UPCA	pg8
Editorial	pg10
Rapport annuel 2016: Assuralia	pg12
Rapport van de ombudsman van de verzekeringen	pg13
FSMA	pg14
Technische Commissie Property	pg15
Technische Commissie Financiële Risico's	pg17
Technische Commissie Arbeidsongevallen	pg18
Commission Technique Affaires Juridiques	pg20
Technische Commissie Leven	pg22
Commissions Techniques Affaires Sociales	pg25
Aperçu Commissions Techniques	pg28

VOORWOORD-AVANT-PROPOS

Ondanks een erg bewogen jaar 2016, waarin de verzekeringssector een aantal keer in zwaar weer terecht kwam, bleef onze beroepsvereniging erg actief.

Vooreerst zijn we erg blij en trots te mogen aankondigen dat onze vereniging met 4 leden werd uitgebreid.

Medius Verzekeringen in Antwerpen, Willemot Verzekeringen in Gent, Excel & C° in Brussel en IC Verzekeringen ook met zetel in Brussel hebben zich aangesloten bij de BVVM. De kennis van deze nieuwe leden in specifieke domeinen is ongetwijfeld een verrijking voor al onze leden.

Indien we rekening houden met de evolutie van het personeelseffectief bij onze bestaande leden, alsook met het vertrek en aansluiting van de nieuwe leden, dan telt onze beroepsvereniging nu 18 leden (plus 3) en deze stellen 2.320 medewerkers tewerk.

L'année 2016 a connu de nombreux nouveaux développements :

Sous l'angle opérationnel et formation, après avoir fait accréditer l'UPCA Academy dans le cadre du « recyclage régulier », l'UPCA Academy est aujourd'hui également agréée comme centre d'examen, via la plate-forme Certassur, dans le cadre de l'examen unique. De plus, en collaboration avec nos fédérations sœurs (Feprabel et FVF) le temps est venu maintenant de finaliser la création de « Brokers Academy », nouvelle plate-forme issue du pôle « Courtier » pour l'organisation et la maîtrise des examens.

Ce centre d'examen nous offrira la possibilité d'accueillir les courtiers dans un environnement sectoriel plus adéquat à nos besoins. L'ensemble devrait être opérationnel dans les semaines à venir.

Op sociaal vlak hebben we in de paritaire commissie een belangrijke bijdrage geleverd aan de nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst 307 die de werkomstandigheden regelt. Verschillende wijzigingen werden aangebracht zodat we ons beroep op een aangepaste wijze kunnen blijven uitoefenen.

Op het vlak van controle en regelgeving zetten we onze goede contacten met het FSMA verder. In het bijzonder hadden we verschillende gesprekken en vergaderingen met hen over het nieuwe reglement met betrekking tot de lasten en kosten dat eerstdaags zal gepubliceerd worden.

Dit jaar volgen we van nabij 2 nieuwe regelgevingen op:

1. Tegen 23 februari 2018: de omzetting van het Europees directief met betrekking tot de verzekeringsdistributie waar zich verschillende problemen stellen.

- La superposition de la législation AssurMiFID de 2013 avec la directive DDA est source de multiples risques de "goldplating", et donc à en faire (beaucoup) plus que ce que le législateur Européen avait imaginé.
- La multitude de règles dans le secteur financier, assimilant aveuglement les nécessités spécifiques dictées par le monde bancaire et assurance, abouti à de nombreuses incohérences, complications inutiles sous le couvert du prétexte de la protection du consommateur, possible première victime de ce genre d'approche.
- De plus l'opportunité de clarifier beaucoup d'autres aspects, telle que la fixation plus cohérente du seuil du B2B.

2. Pour le 24 mai 2018 : la mise en œuvre du Règlement Général sur la Protection des Données.

Ceci vient renforcer les obligations des entreprises et les droits des personnes par rapport à la législation existante. En cas non mise en conformité, le législateur a prévu des sanctions assez sévères, en ce compris sous l'angle pénal.

Tenslotte wil ik opnieuw het belang van digitalisering en artificiële intelligentie voor onze sector benadrukken.

Een volledige elektronische gegevensuitwisseling en het afscheid nemen van alle papieren documenten is een eerste stap. Eerder op korte dan op lange termijn zal de technologische vernieuwing – die steeds sneller en sneller gaat – onze huidige manier van werken totaal veranderen.

Ik ben ervan overtuigd dat hier voor ons ontelbare kansen liggen, mogelijkheden om ons beroep van verzekeringsmakelaar-consultant nog beter uit te oefenen.

Onze beroepsorganisatie zal ook deze ontwikkelingen van nabij volgen.

Mark Leysen,
Voorzitter van de Raad van Bestuur

Raad van Bestuur-Conseil d'Administration

Mark Leysen, Voorzitter

Executive Chairman Vanbreda Risk & Benefits

Pascal Van Eyken Vice-Voorzitter

Chief Executive Officer Gras Savoye

Pierre Derom

Chief Executive Officer Belgibo

Steve Sartor

Chief Executive Officer Concordia

Henri Steyaert

Chief Executive Officer Marsh

Dirk Van Liempt

Chief Executive Officer ADD

Peter Callant

Chief Executive Officer Callant

Jean-Jacques Surny

Secrétaire Général BVVM-UPCA

Bureau

Voorzitter: Mark Leysen

Vice-Voorzitter: Pascal Van Eyken

Bestuurder: Henri Steyaert

Secretaris-Generaal : Jean-Jacques Surny,

Communicatie

Communication Officer: Stanley Berenboom

WIE ZIJN WIJ?-QUI SOMMES-NOUS ?

De BVVM vertegenwoordigt, verdedigt en valoriseert de rol en de belangen van de (her)verzekermakelaars in België. De BVVM streeft die objectieven na in nauwe samenwerking met haar zusterorganisaties FVF en FEPRABEL.

De drie federaties maken bovendien deel uit van de BIPAR, de woordvoerder van onze activiteitensector bij de Europese instanties.

De leden van de BVVM zijn rechtspersonen waarvan de verzekerings- en herverzekeringsactiviteiten zich vooral richten op de bedrijfswereld. Hun cliënteel situeert zich vooral:

- in de industrie;
- in de dienstverlenende bedrijven;
- in de (para)publieke instellingen en organisaties;
- bij de handelaars en vrije beroepen;
- bij aankoopgroepen (affiniteiten).
- Bij “particulieren” bij sommige van onze leden

Ons aanbod is zeer breed en divers (advies, het plaatsen en beheren van risico's, risk management, preventie...) en omvat de verzekeringstakken Leven (employee benefits) en Niet-leven (zowel marine als non-marine).

Les clients bénéficient des ressources compétentes de nos membres partout sur notre marché domestique voire sur tous les continents grâce à leurs propres réseaux ou aux réseaux internationaux auxquels ils sont intégrés.

La valeur ajoutée du courtage en général et de nos membres en particulier s'accroît d'année en année. Rappelons qu'elle se situe aux trois échelons clés de leurs activités :

- le conseil : il s'agit de concevoir et d'apporter des solutions innovantes, compétitives, répondant aux besoins des clients.
- le placement : permet de diminuer les frais de recherche de la contrepartie, de réduire l'incertitude entre assurés et porteurs des risques, de corriger l'asymétrie du pouvoir de négociation.
- la gestion : suit au plus près les changements survenant au cours de la vie du contrat et implique un appui efficace en cas de sinistre.

KEY FIGURES FOR THE BVVM-UPCA

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Revenue		€ 309.196.991	€ 317.224.508	€ 327.047.621	€ 319.160.845	€ 320.588.077	€ 317.049.704	€ 369.332.529
Premium	Belgium Market	€2.022.931.070	€2.168.753.775	€2.395.722.895	€2.314.339.352	€2.330.472.289	€2.470.604.947	€2.379.193.577
	Foreign Market	€ 814.082.263	€ 694.162.418	€ 686.301.273	€ 563.339.922	€ 530.492.873	€ 268.443.625	€ 447.222.385
	Total	€ 2.837.013.333	€ 2.862.916.193	€ 3.082.024.168	€ 2.877.679.274	€ 2.860.965.162	€ 2.739.048.572	€ 2.826.415.962
Number of FTE	People	1781,00	1787,20	1790,21	1809,18	1823,83	1815	2049,00
Some ratio's	Revenue/FTE=	€ 173.609	€ 177.498	€ 182.687	€ 176.412	€ 175.777	€174683,033"	€ 178267
	Average Revenue / gross premium	10.90%	11.08%	10.61%	11.09%	11.20%	11.50%	13%

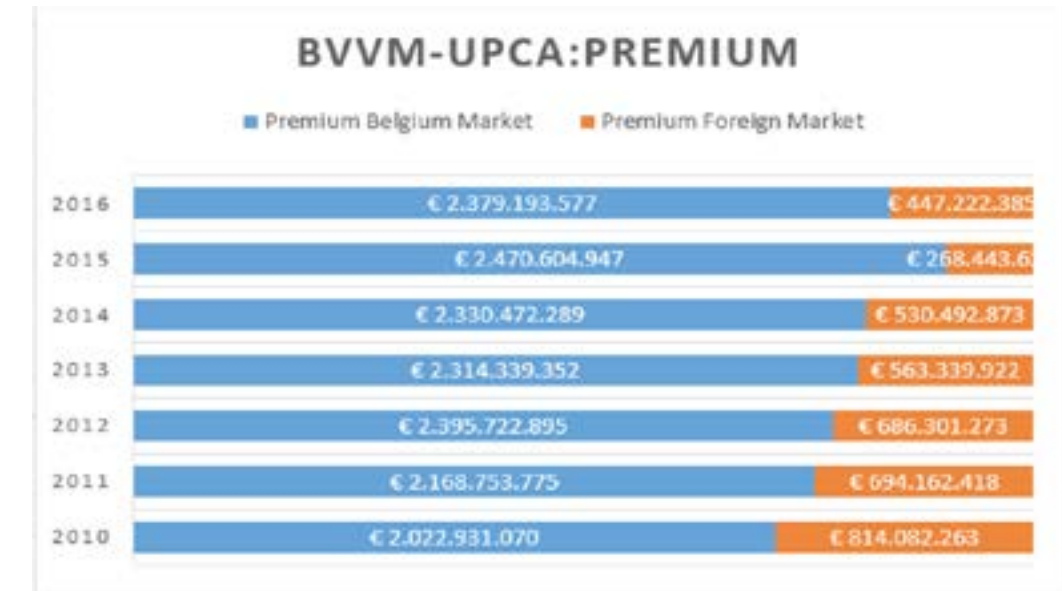
L'encaissement des primes reste stable surtout dû à la croissance des primes perçus sur des marchés étrangers

Le chiffre d'affaire de l'UPCA n'est plus forcément en parallèle avec l'évolutions des primes.

La part de marché de l'UPCA par rapport à l'encaissement d'Assuralia :

- Belgium Market : Assuralia 2.380 million euro / 26.800 million euro = 8.9%
- Belgium Market : Assuralia corrigé* 2.380 million euro / 14.800 million euro = 16%

*Correction : retrait de vie individuelle 10.242 + Incendie habitations 1.769 = 12.011 million euro

In 2016 stijgen de premies opgehaald op de buitenlandse markten, waardoor hun aandeel ook stijgt. Dit heeft te maken met de groei van de speciale risico's en de herverzekeringen.

Le mieux est l'ennemi du bien

Notre métier aura vu ces dernières années un torrent de réglementations entré en vigueur ou à venir, souvent bien inspirées au niveau européen tels entre autre AssurMiFID, la Directive sur l'Intermédiation en Assurance (IDD), le nouveau Règlement Général sur la Protection des Données, sans oublier MIFID II.

MiFID, lexique de règles de conduites à l'occasion de la vente aux particuliers de produits d'épargne et d'investissement a été mis en place dans le but essentiel de protéger le consommateur. Les écueils issus de la crise financière de 2008 sont là pour nous rappeler combien la sophistication des choses rendaient, non seulement aux yeux des concepteurs des produits, mais surtout aussi des consommateurs à qui ces produits avaient été vendus, ces produits incompréhensibles voire incontrôlables en terme de risques encourus.

In 2013, heeft AssurMiFID de reikwijdte van de regels willen uitbreiden tot de materie Verzekeringen omdat de verzekeraars zelf financiële producten verkochten via verzekeringsproducten :

- Tak 21 toen de verzekerde geen risico liep om zijn initiële investering te verliezen (in goede staat, obligaties)
- Tak 23 toen een belegging die u misschien meer opbrengt maar meer risico's omvat. (andelen en andere)

Cependant historiquement et majoritairement, l'assurance porte aussi et surtout sur des produits qui ne sont nullement liées et n'ont rigoureusement rien à voir ni avec l'épargne ni avec l'investissement, dits Non-vie ou plus positivement IARD (Incendie, Accident, Auto et Risques Divers).

Hoewel deze regels « verdedigbaar » zijn op individueel niveau, zijn ze natuurlijk niet toepasbaar op bedrijfsniveau in een B2B omgeving waar ze als administratieve lasten beschouwd zullen worden in plaats van een bescherming of een toegevoegde waarde.

En hoewel dit de zaken soms bemoeilijkt werd, AssurMiFID ,uitgebreid tot de VARIA materies op basis van een wetgeving waarvoor het helemaal niet is ontworpen!

Outre les recours introduits, les règlements promis depuis quelques années pour certains, les exercices de contorsionnistes risquent à nouveau de se poursuivre à l'occasion de la transposition prochaine d'une autre Directive Européenne, la Directive sur la Distribution en Assurance, DDA (IDD en Anglais) !

Une nouvelle fois les principes généraux de règles de conduites de MiFID sont confirmés pour les produits d'investissements, étendus cette fois en plus au 2° pilier (théoriquement plus justifié). Les projets de transposition connus annoncent vouloir se limiter strictement à IDD, tout IDD et rien que IDD,sauf :

- tantôt, tout en reconnaissant que la directive ne porte que sur les produits d'investissement, d'annoncer que le gouvernement, dans le but de renforcer l'indépendance et l'impartialité des courtier, étend toutes ces règles à tous les produits d'assurance !! C'est reparti !

- tantôt à changer quelques mots comme, imposer d'apporter la preuve qu'une rémunération (commission) soit destinée à **améliorer le service**, alors que le texte de la directive n'impose que la rémunération n'ait **pas d'effets négatif sur la qualité**.

Une fois de plus, la preuve est apportée que ce texte est conçu pour des produits d'épargne et d'investissement et clairement pas pour les produits non-vie. Si en effet, là où la commission ou les frais d'entrée, déduits de l'investissement initial, auront un impact sur la performance finale totale d'un produit financier, la commission reçue pour une assurance Auto ou Incendie ou RC familiale ne va altérer en rien la qualité de la garantie prévue dans ce genre de contrat !

Bovendien is deze nieuwe eis onmogelijk te bewijzen behalve om te zeggen dat het enkel dient als distributiekanaal voor de verzekeraars en dat ze raadgevingen en diensten in geval van schade "forfaitaire" zal vergoeden.

Beaucoup d'autres points mériteraient d'être soulignés pour démontrer les approches « goldplating » tantôt franches, tantôt insidieuse.

Last but not least: het beeld van Europa en de Richtlijnen.

Elle a bon dos l'Europe! Là où des travaux fastidieux de compréhension, de négociation entre les représentants élus des Etats membres, dont la Belgique, ont aboutis à un accord harmonisant les règles à la hauteur de nos valeurs communes, laissant d'ailleurs là où nécessaires certaines marges pour faciliter leur implémentation, le législateur belge, bien mal inspiré, transpose de façon inexacte (ou en tous cas inadéquate), prétextant de l'Europe pour introduire des règles non prévues dans la directive et ce en dépit du bon sens !

Indien de Europese wetgever de moeite deed om het onderwerp te begrijpen alvorens de wetgeving op te stellen, waarom zou de lokale wetgever vrijgesteld zijn om dit te doen?

Notre recommandation, serait de s'inspirer davantage par **l'intérêt général**, c'est-à-dire un bon équilibre entre l'intérêt du consommateur, l'analyse d'impact de certaines décisions sur le secteur, les modalités de suivi utile pour l'autorité de contrôle.

Wij blijven uiteraard bereid om constructieve gesprekken te houden om dit doel te bereiken.

Jean-Jacques Surny,
Secrétaire-Générale UPCA-BVVM

Le tableau ci-joint reprend l'évolution de l'encaissement des primes

OPÉRATIONS	ENCAISSEMENTS (en millions d'euros)		CROISSANCE NOMINALE (en %)	
	2015	2016 (est.)	2015/2014	2016/2015 (est.)
Total non-vie et vie	27.266	26.867	-2,7%	-1,4%
Total vie	15.660	15.097	-5,5%	-3,5%
Vie individuelle	10.534	10.242	-9,3%	-2,8%
Taux garanti (Branche 21-22)	7.242	7.651	-17,8%	5,7%
Fonds d'investissements (Branche 23)	2.932	1.976	20,4%	-32,6%
Capitalisation (Branche 24)	360	615	-2,9%	70,9%
Vie groupe	5.106	4.854	3,6%	-4,9%
Taux garanti	4.998	4.727	3,7%	-5,4%
Fonds d'investissements	108	128	0,6%	18,4%
Non-vie	11.606	11.770	1,2%	1,4%
Accidents, hors AT	401	408	-1,6%	1,6%
Accidents du travail (AT)	1.096	1.069	-3,5%	-2,5%
Maladie	1.500	1.545	3,8%	3,0%
Automobiles	3.681	3.719	1,2%	1,0%
Incendie	2.758	2.819	1,3%	1,8%
RC Générale	902	925	2,4%	2,5%
Autres opérations non-vie	1.257	1.286	2,5%	2,3%

Source : Assuralia, extrapolation après troisième trimestre 2016

Il est intéressant de constater la part de primes placées en Belgique des membres de l'UPCA par rapport au total des primes non-vie et vie groupe encaissées par Assuralia. L'UPCA représente à ce stade près de 9%.

Si l'on pouvait ramener ce rapport uniquement aux matières « corporate » ce pourcentage ne pourrait que monter. (+/- 16%)

- Première évaluation de Solvency II

- il faut remettre en question l'horizon de un an pour les contrats d'assurance à long terme. Les règles de solvabilité devraient mieux tenir compte de la nature et de la durée des contrats d'assurance, en faisant la distinction entre les contrats d'assurance pension et les contrats d'assurance d'une durée de un an.
- il faudrait obtenir la garantie de l'Etat sur certains grands projets, mais Solvency II ne tient pas compte de notre structure fédérale !
- outre l'exigence disproportionnée de cumuler les fonctions de Chief Risk Officer, administrateur et membre du Comité de Direction, le comité des risques séparé du comité d'audit, la BNB « ajoute des couches » (dixit !) aux obligations européennes. Idem dito pour les stress test utilisés pour durcir les règles.

Tout cela ne sera possible à conditions tant d'une volonté politique que de l'arrêt des requêtes supplémentaires de l'autorité de contrôle.

Zoals alle tussenpersonen, zijn onze leden, via de BVVM, automatisch aangesloten bij de dienst voor buitengerechtelijke regeling voor klachten in verband met verzekeringen. Elk jaar publiceert de Ombudsman van de Verzekeringen zijn rapport met de belangrijkste evoluties die zich tijdens het afgelopen jaar hebben voorgedaan.

U kan het volledig rapport vinden op:

http://www.ombudsman.as/nl/documents/Rapport_Ombudsman_2016.pdf

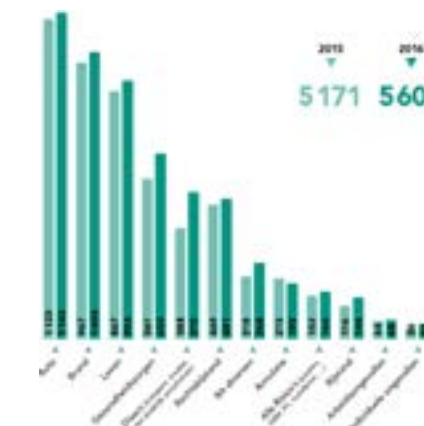
We hebben de volgende tendensen opgemerkt :

- ongeveer 90% van de ingediende klachten zijn gericht tegen de verzekeringsondernemingen. Het aantal klachten is gegroeid met 9 % (5.604)

(bron ombudsman van de verzekeringen)

-het merendeel betreft de klassieke verzekeringstakken, waarschijnlijk ingediend door particulieren.

De ombudsman raadt aan om, aan de vooravond van de omzetting van de Europese richtlijn betreffende verzekeringsdistributie in het Belgisch recht, de huidige wetgeving bij te sturen en de situatie van de niet professionele verzekeringsdistributeurs beter te omkaderen.

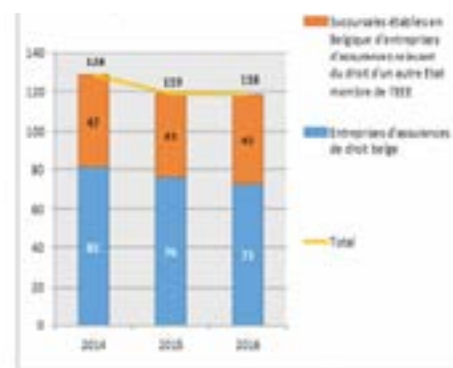
Een andere interessante aanbeveling is het invoeren van een "level playing field" voor alle personen die verzekeringen "verkopen".

Wij hadden het niet beter kunnen formuleren!

ONZE STAKEHOLDERS: FSMA

La FSMA , parmi ses nombreuses publications a rapporté quelques statistiques sur l'évolution des entreprises d'assurance et des intermédiaires.

1. Entreprises d'assurance

Etablissements soumis au contrôle des produits et des règles de conduite (rapport annuel 2016)			
Graphique: Entreprises d'assurances			
	2014	2015	2016
Total	128	119	118
Entreprises d'assurances de droit belge	81	76	73
Succursales établies en Belgique d'entreprises d'assurances relevant du droit d'un autre Etat membre de l'EEE	47	43	45

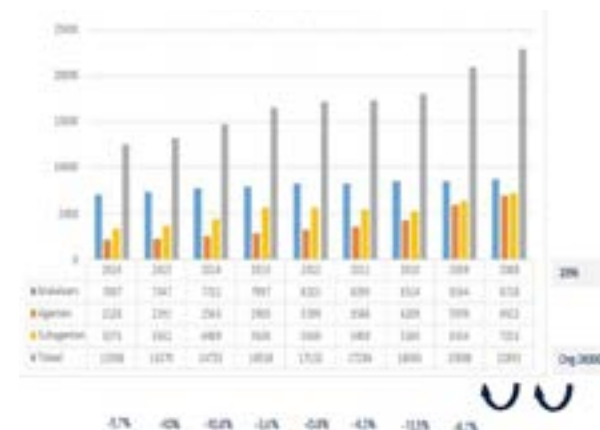
(source FSMA)

Outre la réduction du nombre d'assureurs présents en Belgique, (10 de moins en 2 ans), la part du nombre de succursales établies en Belgique, d'entreprises d'assurances relevant du droit d'un autre Etat membre de l'EEE est significative.

C'est très probablement lié à la consolidation nécessaire en matière de règles Solvency II , bien moins « coûteuse » au niveau d'un groupe qu'au niveau d'une filiale seule.

On est passé d'une « filiale » à une « branch of » et le contrôle prudentiel est donc assumé ailleurs qu'en Belgique pour près de 38% des compagnies d'assurance.

2. Intermédiaires en assurance

(source FSMA)

En 15 ans, le nombre d'intermédiaire est passé de plus de 28.000. à près de 13.000. soit moins 54%.

C'est surtout du côté des agents inscrits en nom collectif que la chute est la plus importante (réduction de plus de 60%) agents exclusifs. Au niveau individuel, le nombre de courtier est relativement stable, gage que le professionnalisme reste porteur et que le canal de distribution indépendant reste apprécié.

La digitalisation, le développement des règles de gouvernance, la concurrence avec des nouveaux acteurs dans la distribution provoqueront sans doute encore des opérations de consolidation.

TECHNISCHE COMMISSIE PROPERTY

Wordt 2017 het jaar van de kentering voor de industriële propertymarkt?

Als we niet verder kijken dan onze neus lang is, stellen we vast dat het propertymarkt eind Q1 2017 onveranderd is in vergelijking met de voorgaande 16 kwartalen. Er worden nog steeds kortingen verstrekt voor propertyverzekeringen, de markt is nog steeds competitief. Kijken we echter wat meer in detail, vallen er toch een aantal kanttekeningen te maken bij deze vaststelling.

Ten eerste stellen we vast dat de kortingen die er te rapen vallen kleiner worden. We kunnen duidelijk van een trend spreken, aangezien dit fenomeen zich reeds voordoet sinds Q1 2016! Het vet is duidelijk van de soep.

Ten tweede stellen we vast dat bij alle carriers de retentiegraad zeer hoog is, wat een indicatie is van het feit dat slechts weinig klanten & makelaars het opportuun achten hun propertyprogramma's op de markt te brengen. Meer en meer beseffen de verschillende actoren dat de relatie tussen bestaande partijen een waardevol criterium kan worden indien zich op korte termijn een calamiteit zou voordoen, en prefereren zij dit te honoreren boven een steeds kleiner wordende besparing.

2016 werd bij een aantal belangrijke spelers op de propertymarkt gekenmerkt door verwoede pogingen om hun tegenvallende 'underwriting results' zo snel mogelijk bij te sturen, en zo hun combined ratios te verbeteren. Er kan immers nog steeds niet worden teruggevallen op de de financiële resultaten.

Hierbij werden drastische ingrepen niet geschuwd: de onderschrijvingspolitiek werd strenger, de overhead werd beperkt waar mogelijk, en portefeuilles werden gesaneerd.

Deze cyclus is nog niet afgerond. Carriers die tot op heden de dans ontsprongen kunnen op korte termijn gedwongen worden om op hun beurt hun onderschrijvingsstrategieën bij te sturen. Ondanks een CATNAT seizoen waarin geen grote rampen plaatsvonden kleuren de resultaten bij vele carriers toch rood.

Bovendien worden de aandeelhouders hoe langer hoe meer allergisch voor elke vorm van volatiliteit in de resultaten. Naast het bijschaven van de onderschrijvingspolitiek beslisten enkele carriers ook zich terug te trekken uit niet-rendabele takken. Hierbij worden vooral de technische verzekeringen geïsoleerd. Dit leidt tot een krimpende capaciteit voor deze markten, met als logisch gevolg een verharding van deze markten.

In hetzelfde licht worden ook andere maatregelen getroffen, welke het gezicht van de markt langzaam maar zeker zullen veranderen.

Wereldwijd blijven carriers op zoek naar schaalvergroting. Door tegenvallende (organische) groeicijfers wordt deze doelstelling voornamelijk verwezenlijkt door mergers & acquisitions. Deze beperking van het aantal spelers leidt op zijn beurt ook tot een inkringing van de capaciteit, alhoewel deze trend ook ten dele teniet gedaan wordt (of vertraagd?) door de influx van 'vreemd' kapitaal op de verzekeringsmarkt.

Het blijft zaak voor de makelaar om samen met zijn klanten goed de afweging te maken tussen enerzijds het bouwen van een langetermijnrelatie met een betrouwbare carrier en anderzijds de opportuniteiten die nog steeds geboden worden door de markt te grijpen. Lange termijnbelangen mogen echter niet uit het oog verloren worden in deze uitdagende tijden!

Pieter Will
Gras Savoye Belgium

1.1 Bestuurdersaansprakelijkheid (Directors and Officers Liability)

De D&O markt was in 2016 stabiel. Voor 2017 zien we geen grote wijzigingen. Voor grote ondernemingen blijft het een "afpakmarkt" met lage premies. De dekkingen worden steeds ruimer. Voor kleine ondernemingen blijft D&O ook in 2017 nog een groeimarkt. Terwijl we op vlak van de premievoorwaarden geen grote schommelingen verwachten, speelt de competitie onder de verzekeraars zich vooral af op vlak van waarborguitbreidingen.

1.2 Employment Practices Liability (EPL), Crime en K&R

EPL verzekering blijft ook in 2017 hoofdzakelijk een Angelsaksisch verhaal, Amerikaans in het bijzonder. De belangstelling voor EPL verzekeringen neemt langzaam toe in andere landen, vooral in Europa, omwille van de strenge (Europese) wetgeving en groeiende rechtspraak met daadwerkelijke schadevergoeding. Van een heuse doorbraak voor 'stand alone' Europese EPL polissen was er in 2016 nog geen sprake. De focus blijft ook in 2017 gericht op Europese bedrijven met filialen in Amerika en andere Angelsaksische landen. Sinds enige tijd zien we een groeiende interesse voor fraudeverzekeringen, ingegeven door de media-aandacht die cyber crime krijgt. Anderzijds zien we een stijgend aantal schadegevallen waarmee vele bedrijven geconfronteerd worden. Dit heeft tot gevolg dat de verzekeringsmarkt aan het verharderen is op vlak van crime polissen, meer in het bijzonder voor de dekking "impersonation fraud" (cfr. fake president fraud etc).

Wat K&R verzekering betreft zien we een groeiende belangstelling, zeker nu de premievoorwaarden, inclusief premievoorwaarden voor 'piracy' polissen, gedaald zijn tot een zeer laag niveau.

Verder noteerden wij een zekere belangstelling voor de zogenaamde "reps & warranties" verzekering in het kader van fusies en overnames.

1.3 Professionele aansprakelijkheid

Beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen voor vrije beroepen en de polissen beroepsaansprakelijkheid voor ondernemingen volgden in 2016 de 'gemene deler'. Dit betekent: een aanhoudende zachte markt.

1.4 Cyber

Afgelopen jaren lanceerden enkele verzekeraars nieuwe producten op de Europese markt met het oog op dekking van zowel eigen risico's als risico's van derden met betrekking tot het gebruik/beheer van elektronische data. Het afgelopen jaar merkte we een enorme toename van de interesse in dit product.

Ook de totstandkoming van de General Data Protection Regulation binnen Europa, samen met de torenhoge boetes, leiden tot een grotere bewustwording van cyber risico's. Sommige leidende cyberverzekeraars zetten dit verzekeringsproduct van bij de start als een 'commodity' product in de markt. Dit resulteert in lage premies en ruime voorwaarden. Indien de verzekeringsmarkt op korte tijd niet slaagt in haar opzet en schades doen zich voor, dan zal dit een impact hebben op zowel de premievoorwaarden als de dekkingen.

Jan Van Hecke
Vanbreda Risk & Benefits

De Tak Arbeidsongevallen kende volgende belangrijke wijzigingen in 2016:

- **Aanpassing van het wettelijk maximum in arbeidsongevallen**

Het wettelijk maximum basis jaarloon, zoals bepaald in de wetgeving Arbeidsongevallen werd in het kader van de welvaartsaanpassingen aangepast vanaf 1 januari 2016. Er kwam een verhoging van ongeveer 1.25% waardoor het wettelijk maximum voor 2016 op 41.442.43 EUR kwam te liggen.

- **Aanpassing van de bijdrage arbeidsongevallen van het Rijksfonds voor de Sociale Reclassering van de Mindervaliden(FMV)**

Als compensatie van de verhoging van het wettelijk maximum, waardoor de premie voor de werkgever verhoogt, werd de bijdrage voor het FMV per 1 januari 2016 verlaagd van 4.13% naar 3.75%. Voor de jobstudenten is er nog steeds een bijdrage van 20% ten voordele van het Fonds voor Arbeidsongevallen, waardoor de totale bijdrage hier werd verlaagd van 24.13% naar 23.75%.

- **Aanpassing van de selectiecriteria voor 'onevenredig verzwaard risico's**

Het systeem van 'onevenredig verzwaard risico' werd ingevoerd om de veiligheid van de werknemers te verbeteren. Dit is van toepassing voor werkgevers die op basis van gegevens van drie boekjaren een schadelast vertonen (frequentie en ernst) die abnormaal hoog is t.o.v. het gemiddelde van de werkgevers die dezelfde soort activiteiten uitoefenen.

Het Fonds voor Arbeidsongevallen stelt ieder jaar de verzwaarde risico's vast en deelt die mee aan de verzekeringsnemers en de betrokken Arbeidsongevallenverzekeraars.

Na evaluatie van het selectiesysteem door het Technisch Comité voor de Preventie werd het selectiemechanisme aangepast. Een verzekerd risico zal voortaan als 'onevenredig verzwaard risico' geselecteerd worden indien:

- o in de onderneming de risico-index op jaarbasis in het laatste kalenderjaar en in een ander kalenderjaar van de observatieperiode minstens 3x de risico-index van de activiteitensector, waartoe de onderneming behoort, bedraagt en minstens 5x de risico-index van de privésector;
- o en er in de loop van deze beide kalenderjaren minstens 2 arbeidsongevallen gebeurden en minstens 6 in de loop van de observatieperiode.
- o De in november 2015 als 'onevenredig verzwaard risico' aangeduide risico's werden reeds geselecteerd op basis van de nieuw gedefinieerde criteria.

- **Wijziging voorwaarden immunititeit werkgever**

De wet van 10 april 1971 betreffende de arbeidsongevallen werd aangepast ingevolge het arrest nr. 62/2015 van 21 mei 2015 van het Grondwettelijk Hof.

In dit arrest, oordeelde het Grondwettelijk Hof dat het niet redelijk verantwoord is dat de slachtoffers van een arbeidsongeval enkel een schadevergoeding kunnen vorderen van hun werkgever die zijn verplichtingen inzake welzijn niet heeft nageleefd en die daarvoor in gebreke werd gesteld om zich in regel te stellen, om de enkele reden dat de administratie (de sociale inspectie) niet expliciet in de ingebrekestelling heeft vermeld dat er een risico op verlies van immuniteit is (artikel 46 §1er 7° d)). Het Hof oordeelde dat hier sprake was van overdreven formalisme.

Het wetsontwerp heft dan ook voornoemde voorwaarde vermeld in artikel 46 §1er, 7° d op, zijnde de vermelding dat het slachtoffer (of zijn rechthebbenden) bij een arbeidsongeval de mogelijkheid heeft om een burgerlijke aansprakelijkheidsvordering in te stellen als de werkgever nalaat om de passende maatregelen te nemen.

- **Het Fonds voor Arbeidsongevallen (FAO) en het Fonds voor Beroepsziekten (FBZ) werden FEDRIS op 1 januari 2017**

Het FAO en het FBZ gaan samen in Fedris, het Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's. Fedris neemt alle opdrachten over van het FAO en het FBZ. Zo is er maar één openbare instelling voor alles wat met beroepsrisico's te maken heeft.

Geert De Krem
Vanbreda Risk & Benefits

De nombreuses matières sont restées ou venues à l'ordre du jour lors du dernier exercice

1. Suivi AssurMifid :

Comme annoncé en son temps, nous attendions encore trois règlements de la FSMA :

- *conservations des données* : réglé via la deuxième circulaire de la FSMA en septembre 2014

- *coûts et frais* : les discussions sont terminées depuis des mois et un projet d'Arrêté Royal est en cours d'officialisation. A priori, sur base des derniers éléments en notre possession, tout n'est pas parfaitement clair et conforme à ce qui avait été convenu lors de nos discussions avec la FSMA. Nous aurons l'occasion de revenir sur le sujet quand l'AR sera officialisé.

- *rapports adéquats* : les choses sont connues et communiquées. Entrée en vigueur au 01-01-2017 et rapport à fournir au client pour la 1° fois au plus tard en décembre 2018 pour l'année 2017. Il n'est pas du tout exclu que certaines matières pourraient être remises en question du fait de la prochaine transposition en droit belge de la DDA. Le cas échéant, ce pourrait être une bonne chose. A suivre donc.

2. Directive Européenne sur la Distribution d'Assurance DDA (IDD en anglais)

Au plus tard le 23 février 2018, la DDA devra entrer en vigueur en droit belge.

En termes de transposition, trois grands aspects doivent être analysés :

- règles de conduites et obligations d'information : une consultation organisée par la FSMA est en cours et l'UPCA y a répondu. Nous restons dans l'attente du suivi.

L'enjeu essentiel est que la DDA ne traitant presque exclusivement que des « produits d'investissements », sa superposition avec la réglementation AssurMiFID provoque des frictions quant à la raison de maintenir en non vie les aspects tels les règles de gestion des conflits d'intérêts, les rapports adéquats, la conservation des données, la tenue de dossiers clients, la communication de rémunérations, la condition pour justifier une rémunération qui ne peut « avoir d'effet négatif » sur la qualité selon la DDA, mais qui est traduit en droit belge par : doit « améliorer » la qualité du service, etc ...déjà introduits via la réglementation AssurMIFID !!!

- problématique liée à la formation dite de « recyclage régulier ». La DDA prévoit 45 h tous les ans, là où la législation actuelle prévoit 30h mais uniquement pour les Responsables de Distribution. Etendre aveuglément à 45h à tous les intervenants (RD et PCP) pourrait mener à un investissement complémentaire de 50% pour les RD mais pour un public potentiellement jusqu'à 10 fois plus élevé !! (sans compter le cumul possible avec la nouvelle réglementation dites « loi Peeters » prévoyant au minimum 5 jours de formation par personnes pour toutes les entreprises occupant plus de 10 personnes !) Une discussion constructive et pragmatique est en cours auprès de la FSMA. Une consultation devrait également être organisée dans les prochaines semaines. A suivre.

- extension de l'application de DDA au 2° pilier : l'article 276,§3 du projet de loi exclut les produits d'assurance du deuxième pilier, pour annoncer, via l'exposé des motifs, que ce problème sera réglé via une autre loi en préparation. Cette loi devrait comporter notamment les règles de commercialisation applicables à tous les engagements de pension du deuxième pilier. Pour rappel cette matière avait été expressément exclue de la réglementation AssurMiFID. A suivre de près.

3. Le RGPD : Règlement Général relatif à la Protection des Données

Au plus tard pour le 25 mai 2018, le RGPD entrera en vigueur.

Ce nouveau règlement sur la protection des données et la confidentialité des données personnelles renforce les obligations des entreprises par rapport à la législation existante. Très détaillé, imposant des mesures de sécurité afin d'éviter les « fuites » ainsi qu'un plan d'action rapide en cas de « Data Breach », il prévoit également un régime de sanctions financières (jusqu'à 5% du Chiffre d'Affaires consolidé !)

Des discussions sont également en cours du côté d'Assuralia, notamment pour se mettre bien d'accord sur qui est responsable de quoi, entre les statuts de responsable de traitement ou de sous-traitants notamment. Nous aurons l'occasion d'y revenir ultérieurement.

Jean-Jacques Surny
UPCA-BVVM

1. Terugkeer van de Medische Index

De medische index werd ingevoerd in 2010 om bruuske premiestijgingen van individuele (niet beroepsgebonden) ziekteverzekeringen aan banden te leggen en de premies op een meer lineaire manier te laten verhogen. De wijze waarop de medische index berekend werd, stond echter snel ter discussie. Dit leidde eind 2011 tot een gedeeltelijke vernietiging van het Koninklijk Besluit dat deze medische index invoerde. De wetgever kreeg toen één jaar de tijd om een nieuwe berekeningswijze uit te werken, maar vaardigde uiteindelijk geen nieuw Koninklijk Besluit uit. Als gevolg daarvan werd de medische index sinds eind 2012 niet meer toegepast. Premies, vrijstelling en prestaties van individuele verzekeringen medische kosten konden dus enkel nog geïndexeerd worden op basis van de index der consumptieprijzen.

In maart 2016 werd bij Koninklijk Besluit een nieuwe en verbeterde medische index ingevoerd. De medische indexcijfers worden voortaan jaarlijks berekend door de FOD Economie, op basis van de stijging van de kosten voor gezondheidszorg. Op de eerste werkdag van juli worden die cijfers gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

De nieuwe medische index is al toegepast op individuele (niet beroepsgebonden) verzekeringsovereenkomsten met een vervalddag na 1 juli 2016, op voorwaarde dat de verzekeraar de verzekeringsnemer hierover informeert via het vervalddagbericht. Welk indexcijfer precies van toepassing is, wordt bepaald door de waarborg van de ziekteverzekering (eenpersoonskamer, twee- en meerpersoonskamer, ambulante zorgen of tandzorgen).

Ook de premies, vrijstelling en prestaties van collectieve (beroepsgebonden) ziekteverzekeringen kunnen aangepast worden op basis van de medische index indien de verzekeringsovereenkomst dit toelaat.

2. Stijging aantal langdurige arbeidsongeschiktheden

Uit het jongste jaarverslag van het Riziv blijkt dat de laatste jaren het aantal invaliden (personen langer dan 1 jaar arbeidsongeschikt) sterk is toegenomen. In 2015 waren er 370.408 personen (loontrekkenden en zelfstandigen) in langdurige arbeidsongeschiktheid terwijl dat er in 2014 nog 343.926 waren. Een toename van bijna 8%. Met deze laatste cijfers lijkt de toename nog te versnellen. De voorgaande jaren lag de stijging immers rond de 5 à 6%.

Bovendien groeit het aantal langdurig arbeidsongeschikten sneller dan het aantal mensen dat actief deelneemt aan het systeem (2,5 keer zo snel over de laatste twintig jaar). Momenteel is gemiddeld 1 op de 10 werknemers en zelfstandigen langer dan een jaar in arbeidsongeschiktheid.

Het Riziv haalt vergrijzing, feminisering van de arbeidsmarkt en toenemende stressklachten aan als voornaamste verklarende factoren. Ook het verlengen van de actieve loopbaan en het afbouwen van vervroegde uitstapregelingen spelen hier volgens het Riziv een belangrijke rol. Vooral met het oog op de explosieve toename van stressgerelateerde arbeidsongeschiktheid onder controle te krijgen, benadrukt het Riziv de ontwikkeling van een specifiek preventie- en reïntegratiebeleid.

Anderzijds dient de medische controle op arbeidsongeschiktheid meer afgestemd te worden op de psychosociale stoornissen. Oorspronkelijk was er vanuit de regering ook sprake van een sensibilisering van de ondernemingen via de verhoging van de periode voor gewaarborgd loon van 1 maand naar 2 maanden, maar deze maatregel heeft het niet gehaald wegens de invoering van de taxshift.

3. Mypension.be en de pensioenfiches

Sinds eind 2016 kunnen alle burgers de gegevens over hun aanvullend pensioen raadplegen via de website mypension.be. De online gegevens zullen steeds betrekking hebben op de situatie op 1 januari van het desbetreffende jaar.

Opdat die gegevens zouden overeenstemmen met de jaarlijkse pensioenfiche (benefit statement) van de verzekeraar, zijn de verzekeraars wettelijk verplicht om een uniforme pensioenfiche uit te geven met situatie op 1 januari, zelfs indien de groepsverzekering een andere jaarlijkse aanpassingsdatum zou hebben.

Deze pensioenfiche zal enkel nog opgemaakt worden voor actieve aangeslotenen; slapers en uittreeders kunnen hun aanvullende pensioenrechten raadplegen via mypension.be.

De meeste verzekeraars zullen voortaan dus twee verschillende pensioenfiches uitgeven:

- 1) een wettelijke pensioenfiche met situatie op 1 januari;
- 2) een contractuele pensioenfiche met situatie op de jaarlijkse aanpassingsdatum verschillend van 1 januari of met extra gegevens die niet vermeld worden op de wettelijke pensioenfiche.

Enkel de wettelijke pensioenfiche met situatie op 1 januari moet door de verzekeraar – en bij uitbreiding de werkgever – verplicht bezorgd worden aan de aangeslotenen.

We raden u als werkgever evenwel aan om ook de contractuele pensioenfiche te verdelen, aangezien die pensioenfiche de eventuele aanpassingen (bv. ten gevolge van een salarisverhoging) weergeeft.

4. Harmonisatie pensioenplannen arbeiders en bedienden

Sinds 1 januari 2015 mogen werkgevers geen nieuwe verschillen in behandeling tussen arbeiders en bedienden meer in hun aanvullende pensioenplannen introduceren, behalve als dit noodzakelijk is om bestaande verschillen weg te werken. En dit tot 31 december 2024. Na deze zogenaamde ‘harmonisatieperiode’ is elk onderscheid een discriminatie en dus verboden. Voor een ruimere context verwijzen wij graag naar onze Vanbreda newsletters van november 2014 en mei 2014.

Sinds de afkondiging van de Wet van 5 mei 2014 (B.S. 9 mei 2014), die deze harmonisatieperiode invoerde, zijn er ondertussen 2 jaar voorbij. Dat betekent dat de sectoren de vooruitgang die ze richting harmonisatie geboekt hebben, moeten rapporteren aan de Nationale Arbeidsraad (NAR).

De reden hiervoor is dat in het hele harmonisatieproces de sectoren het eerst aan zet zijn. Zij moeten immers tegen 2023 eventuele verschillen tussen arbeiders en bedienden hebben weggewerkt, zodat ook de ondernemingen tegen 1 januari 2025 de verschillen kunnen wegwerken.

NAR-rapport nr. 97 geeft een stand van zaken weer op 7 juni 2016. Momenteel hebben 51 van de 165 paritaire (sub)comités een sectorplan voor aanvullend pensioen. Van deze 51 zijn er 9 (PC’s 116, 207, 317, 318.02, 319.01, 327.01, 329.01, 330, 331) die melden dat er in hun plan geen verschil in behandeling tussen arbeiders en bedienden bestaat.

De ondernemingen die onder deze (sub)comités vallen, kunnen dus indien gewenst de nodige aanpassingen aan hun aanvullende pensioenstelsels al doorvoeren.

Voor de ondernemingen die onder een van de andere paritaire (sub)comités met sectorplan vallen is het wachten op een volgende sectorronde of de nodige wijzigingsclausules voorzien in het bedrijfsplan.

5. Daling gewaarborgde intrestvoeten

Omwille van de historisch lage intrestvoeten op staatsobligaties met lange looptijd (OLO’s) hebben de verzekeraars besloten om de gewaarborgde intrestvoeten op nieuwe én bestaande groepsverzekeringcontracten Tak21 voor werknemers te verlagen vanaf 1 januari 2017 of in de loop van het jaar.

De premies voor groepsverzekeringen worden immers geïnvesteerd in fondsen die voornamelijk samengesteld zijn uit deze langlopende obligaties.

Omdat een groepsverzekering een verbintenis op lange termijn inhoudt, wordt er door de verzekeraars dan ook gekozen voor zekerheid. Ter compensatie vullen de meeste verzekeraars dit wel aan met een winstdeelname na elk jaareinde.

Dit laatste is een belangrijk instrument om de WAP-verplichtingen van de werkgever te ondersteunen. De wet bepaalt immers dat de werkgever ervoor moet instaan dat de aangeslotenen bij pensionering of uitdiensttreding minstens het bedrag van de gestorte bijdragen krijgen, opgerent tegen een wettelijk vastgestelde rentevoet (sinds 1 januari 2016 ligt deze op het wettelijke minimum van 1,75%).

Marc Van Kerckhoven
Vanbreda Risk & Benefits

COMMISSION TECHNIQUE: AFFAIRE SOCIALES

Au cours des douze mois écoulés, la commission des affaires sociales s’est réunie à diverses reprises pour préparer et adopter, en concertation avec les représentants de Feprabel et de FVF, les positions défendues par le banc patronal en Commission paritaire 307. L’essentiel du dialogue social qui a été mené avec les organisations syndicales au cours de cette période portait sur la révision et l’actualisation de la convention collective du 24 juin 2008 sur les conditions de travail et de rémunération.

Ces négociations, entamées il y a plus de deux ans ont abouti à la nouvelle convention collective signée le 20 décembre 2016 qui abroge et remplace la précédente. La nouvelle convention collective respecte notre souci de neutralité budgétaire des barèmes sectoriels.

Elle est, pour l’essentiel, articulée au départ de trois axes : sept niveaux de fonctions dont quatre pour le personnel d’exécution et trois pour les cadres.

- La fonction “inspecteur”, d’inspiration plutôt compagnie d’assurance, disparaît à défaut d’être pertinente dans l’intermédiation d’assurance;
- une matrice des niveaux de fonctions qui prend en compte les notions d’autonomie, de complexité, de connaissance, de responsabilité, de communication et de direction;
- vingt-trois exemples de description des fonctions au titre d’aide au bon usage de la matrice des niveaux de fonction.

A l’article 6 de la convention collective on trouve les principes à suivre pour respecter la lettre et l’esprit de sa mise en œuvre.

Au-delà des conditions de travail et de rémunération, la “formation” demeure une seconde préoccupation essentielle de nos représentants avec, en arrière-plan, la contribution aux besoins et attentes de nos membres du Cepom, notre Fonds de formation sectoriel, géré paritairement.

En 2016, le Cepom a prodigué, au travers de ses dix équipes de formateurs, 308 formations au cours de 403 journées de formation à 3991 participants dans les domaines les plus variés. De plus amples détails sont fournis dans le rapport annuel 2016 du Cepom, disponible sur son site web.

Parmi les défis à venir du Cepom, l’UPCA sera attentif à

- l’enrichissement de son offre de formation concernant l’ensemble des aspects liés à la digitalisation
- de même qu’à sa capacité de répondre aux attentes de notre secteur une fois transposée en droit belge la directive du 20 janvier 2016 sur la distribution d’assurance. Nous faisons évidemment, ici, allusion à l’article 10 de la directive portant, en matière de formation professionnelle continue, le nombre d’heures requises à 15 h/an et à son extension à l’ensemble des collaborateurs des courtiers, soit semble-t-il aux “personnes en contact avec le public” (?).

L’UPCA sera très attentive aux modalités qu’envisagera le gouvernement lors de la transposition dudit article 10.

André Van Varenberg
UPCA-BVVM

OVERZICHT TECHNISCHE COMMISSIES-APERÇU COMMISSIONS TECHNIQUES

	O Acc.Travail	BA RC	Brand Incendie	Transport Transport	Soc. aangelegenh. Quest. Soc.	Leven Vie	Eur./Jurid./aan- gelegenheden. Quest.eur./jur.	Fin. risico Risques Fin.	Herverzeke-rin- gen Réassurances	Auto	Syst. Org. Process
ADD	Paul Caeke- beke 09/324 22 71 paul.caekebe- ke@add.be	Marc Rodeyns 016/63 29 39 marc.ro- deyns@add.be	Luc Haeck luc.haeck@ add. be	Nadine Ver- berghet nadine. verberghet@ add.be	Cindy Peeters 016/43 10 07 cindy.peeters@ add.be	Rudy Peeters rudy.peeters@ add.be	Inge Vermas- sen 09/324 23 01 inge.vermas- sen@add.be	Jan Catry jan.catry@ add.be		Frank Roman 09/331 54 01 franky.roman@ almarisk.be	Geert Celie 016/43 10 13 geert.celie@ add.be
AGALLIS	Francis Rondas 02/775 34 08 francis.ron- das@agallis.be	Eddy Van Regemoorter 02/775 33 71 eddy.vanre- gemoorter@ agallis.be	Jean Caluwe 02/775 34 01 jean.caluwe@ agallis.be		Wim Vermeersch 02/775 33 57 wim.vermeersch@ agallis.be	Francis Rondas 02/775 34 08 francis.ron- das@agallis.be	Eddy Van Regemoorter 02/775 33 71 eddy.vanre- gemoorter@ agallis.be	Jan D'Hondt 02/775 37 43 jan.dhondt@ agallis.be	Jan D'Hondt 02/775 37 43 jan.dhondt@ agallis.be	Johan Clerinx 02/775 34 04 johan.clerinx@ agallis.be	Jan D'Hondt 02/775 37 43 jan.dhondt@ agallis.be
BELGIBO	Sophie Ver- bruggen 03/247.58.88 sophie. verbruggen@ belgibo. be	Koenraad Maes 03/247.58.15 koenraad. maes@belgibo. be	Koenraad Maes 03/247.58.15 koenraad. maes@belgibo. be	Wouter Van den Daele 03/247.58.38 wouter.van. den.daele@ belgibo.be	Eric Pot eric.pot@belgibo.be +32 3 247 58 06	Theo Ruyters 03/247.58.37 theo.ruyters@ belgibo.be	Guy Broddin Guy.Broddin@ belgibo.be	Koenraad Everaert 03 247 58 90 – koenraad. everaert@ belgibo.be	Koenraad Everaert 03 247 58 90 – koenraad. everaert@ belgibo.be	Conny Lesire Conny.lesire@ belgibo.be	Guy Broddin Guy.Broddin@ belgibo.be
CALLANT		Pieter De Laet pieter.delaet@ callant.be		Johan Lang- been jo-han. langbeen@ callant.be	Nathalie Bleyen- berg Nathalie.Bleyen- berg@callant.be	Jurgen Tuttens jurgen.tut- tens@callant. be	Pieter De Laet pieter.delaet@ callant.be			Johan Lang- been johan.lang- been@callant. be	Wim Baert wim.baert@ callant.be
Cigna Interna- tional Health Benefits BVBA	Erwin Minsaer 03/217 57 67 Erwin. minsaer@ cigna.com				Bieke Van Dessel 03/217 57 28 bieke.vandessel@ cigna.com	Erwin Minsaer 03/217 57 67 erwin. minsaer@ cigna.com	Michiel Vanderhaeghe. 03/217 67 75 Michiel.van- derhaeghe@ cigna.com		Alain Van Noten 03/217 57 48 alain.vanno- ten@ cigna. com		
CONCORDIA	Karin Marlier 09/264 11 32 karin@ con- cordia.be	Karen Dossche 09/264 11 50 karen@ con- cordia.be	Stefan Smet ssmet@con- cordia.be	Roeland De Witte 09/2641131 rdewitte@ concordia.be	Kathleen Hautekiet 09/264 11 47 kathleen@concordia. be	Luc Le Moine 09/264 11 38 llemoine@ concordia.be	André Van Varenberg 02/423 11 02 avanvaren- berg@concor- dia.be	Luc Le Moine 09/264 11 38 llemoine@ concordia.be	Luc Le Moine 09/264 11 38 llemoine@ concordia.be	Philippe Martens pmartens@ concordia.be	Ginny Seghers 09/264 11 45 ginny@concor- dia.be
EUROBROKERS	Philippe Amand 02/379 27 15 amand.philip- pe@eurobro- kers.be;		Jean-Pierre Haas 02/375 39 42 haas.jp@ portima.be			Philippe Lescot 02/379 27 14 philippe. lescot@ebin- surance.be				Raoul Maas 02/379 27 16 raoul.maas@ eurobrokers.be	Olivier van Innis van.innis. olivier@porti- ma.be

	O Acc.Travail	BA RC	Brand Incendie	Transport Transport	Soc. aangelegenh. Quest. Soc.	Leven Vie	Eur./Jurid./aan- gelegenheden. Quest.eur./jur.	Fin. risico Risques Fin.	Herverzeke-rin- gen Réassurances	Auto	Syst. Org. Process
GRAS SAVOYE BELGIUM	Philippe Jennen 02/481.18.26 philippe.jennen @grassavoie.be	Yves Masson 02/481.18.37 yves.masson@ grassavoie.be	Pieter Will 02/481.19.15 pieter.will @grassavoie.be	Daniel Servaty 02/481.18.56 daniel.servaty @grassavoie.be	Patrizia Pace 04/344.67.14 patrizia.pace@ grassavoie.be	Frédéric Struyf 02/481.19.02 frederic.struyf @grassavoie.be	Jacqueline Alaimo 04/344.67.31 jacqueline. alaimo@grass- avoie.be	Annette Senn 02/481.18.65 annette.senn@ grassavoie.be	Pieter Will 02/481.19.15 pieter.will @grassavoie.be	Gino Simons 02/481.19.33 gino.simons@ grassavoie.be	Silvio Iacolino 04/344.67.35 silvio.iacolino@ grassavoie.be
HAVRICO INSURANCE				Charles Vrints 03/281 48 78 charles.vrints@ havrico.be	Luc Hardeel 03/221 90 12 luc.hardeel@ havrico.be						Luc Hardeel 03/221 90 12 luc.hardeel@ havrico.be
KEGELS & VAN ANTWERPEN	Erik Verlinden 03/680 02 63 Erik.verlinden@ kegelsvanantwer- pen.be	Erik Verlinden 03/680 02 63 Erik.verlinden@ kegelsvanantwer- pen.be	Inge Peeters 03/443 73 57 inge.peeters@ kegelsvanantwer- pen.be		Christel Leemans christel. leemans@ kegelsvanantwer- pen.be						
MARSH	Peter Ceulemans 03/286 64 22 peter.ceule- mans@marsh. com	Denis van der Elst 02/674 97 79 denis.vande- relst@marsh.com	Marika Hoet 02/674 97 50 marika.hoet@ marsh.com	Antoon Stap- paerts 03/286.63.44 antoon.stappaer- ts@marsh.com	Annick Janssen 02/674.97.68 0473/93.88.33 annick.janssen@ marsh.com	Christophe Versin 02/674 91 39 christophe.ver- sin@marsh.com	Erik Marissen 02/674 97 23 erik.marissen@ marsh.com	Joris Meirsschaut 02/674 99 02	Bruno Bogaerts 02/674 98 80 bruno.bogaerts@ marsh.com	Philippe Vandiest 02/674 97 43 philippe. vandiast@marsh. com	Carine Verstraeten Carine.verstraeten@ marsh.com
MERCER					Hans Callebaut Hans.Callebaut@ mercerc.com	Tom Boving 0476/426123 tom.boving@ mercerc.com					
Q en O	Stefanie Clement 056/62 52 50 stefanie@qeno. be	Stefanie Clement 056/62 52 50 stefanie@qeno. be	Lieven Valcke 056/62 52 65 lieven@qeno.be	Lieven Valcke 056/62 52 65 lieven@qeno.be	Stefanie Clement 056/62 52 50 stefanie@qeno. be	Annelies Vlae- mynck 056/62 52 70 annelies@ qeno.be	Stefanie Clement 056/62 52 50 stefanie@qeno. be	Lieven Valcke 056/62 52 65 lieven@qeno.be	Lieven Valcke 056/62 52 65 lieven@qeno.be	Ludo Orens 056/62 52 55 ludo@qeno.be	Stefanie Clement 056/62 52 50 stefanie@qeno. be
VANBRED A RISK & BENEFITS	Geert De Krem 03/217 54 07 0476/47.48.11 geert.dekrem@ vanbreda.be	Jan Van Hecke 03/217 55 06 jan.vanhecke@ vanbreda.be	Erik Verstraeten 03/217 56 23 erik.verstraeten@ vanbreda.be	Staf Van den Bogaert 03/217 57 80 staf.vandenbo- gaert@vanbreda. be	Els Van Hoeck 03/217 51 00 els.vanhoeck@ vanbreda.be	Mark Van kerck- hoven mark.vankerckho- ven@vanbreda. be	Caroline Wouters Caroline.wou- ters@vanbreda. be	Jan Van Hecke 03/217 55 06 jan.vanhecke@ vanbreda.be	Leen De Bondt 03/217 56 38 Marleen. debondt@ vanbreda. be	Jan Lecat 03/217 55 50 jan.lecat@ vanbreda.be	
Willemot NV		Anne-Aymone Minet 09/2650805 anne-aymone. minet@willemot. be	Dirk Verbeke +32 485 55 25 59 dirk.verbeke@ willemot.be		Sofie Van Bock- staele 09/2650815 sofie.vanbock- staele@willemot. be	Tom Carette +32 485 55 25 56 tom.carette@ willemot.be	Victoria Danneels +32 9 265 08 19 Victoria.Dan- neels@willemot. be	Wim Vermeersch 09/2650818 wim.vermeer- sch@willemot.be		Marijke De Lanoy 09/2650881 Marijke.DeLan- oy@willemot.be	Diederik Deman 09/2650813 +32 485 55 25 52 diederik.deman@ willemot.be
BVVM/UPCA							Jean-Jacques Surny Jean-Jacques. surny@bvvm-up- ca.be				

Albert-Elisabethlaan, 40 - B-1200 Brussel -
Tel: 0032-2-737.95.83 - Fax: 0032-2-732.14.18
info@bvvm-upca.be - www.bvvm.be –Ondernemingsnummer 0443.023.249

V.Z.W. opericht volgens de wet van 27 juni 1921,
per onderhandse akte van 15 maart 1990

Avenue Albert-Elisabeth, 40 - B-1200 Bruxelles -
Tél: 0032-2-737.95.83 - Fax: 0032-2-732.14.18
info@bvvm-upca.be- www.upca.be – Numéro d'entreprise 0443.023.249

A.S.B.L. constituée suivant la Loi du 27 juin 1921,
par acte sous seing privé du 15 mars 1990